

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019402	IES Pazo da Mercé	As Neves	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Literatura universal	1º Bac.	4	140

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	7
4.1. Concrecións metodolóxicas	31
4.2. Materiais e recursos didácticos	31
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	31
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	32
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	32
6. Medidas de atención á diversidade	32
7.1. Concreción dos elementos transversais	33
7.2. Actividades complementarias	34
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	35
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	36
9. Outros apartados	36

1. Introducción

O obxecto desta materia é ampliar a formación literaria e humanística adquirida durante o Ensino Secundario Obrigatorio. Como é sabido, a lectura achega elementos importantes para a madurez intelectual e afectiva, non só na faceta estética, senón no que consideramos mui importante: que constitui unha fonte de pracer, de sabedoría e de criterio crítico. Por iso pretendemos que o alumnado se comprenda a si mesmo, que amplíe a súa visión do mundo e que poda reflectir sobre a realidade que lle tocou vivir, através do coñecemento doutras realidades sociais e culturais. É un propósito quizá demasiado ambicioso, visto o inxente material a tratar e visto o pouco tempo dispoñíbel.

A axuda doutras expresións da arte, da cultura e mesmo da historia como manifestacións entrelazadas importantes da humanidade poden-nos servir para comprender o proceso literario en cada época. Con todo, vai ser o aprezo pola lectura, unha degustación breve e intensa, o que pode favorecer o alumnado a explorar ese mundo descoñecido e moitas veces perfilado de aborrecido, elitista ou presuntuoso que é a literatura.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Ler, interpretar e valorar clásicos da literatura universal atendendo tanto ás relacións internas dos elementos constitutivos do xénero e ás súas funcións nas obras como ás relacións externas das obras co seu contexto de produción e á súa inscrición na tradición cultural, para ampliar as posibilidades de gozo da literatura e para estimular a creatividade literaria e artística.	4					1		1-2-31-32-42
OBX2 - Ler de maneira autónoma clásicos da literatura universal como fonte de pracer e de coñecemento e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e gozar da dimensión social da lectura.	2-4			3	12-50			1-2-31
OBX3 - Establecer vínculos entre obras de diferentes épocas, contextos, xéneros e linguaxes artísticas recoecendo as semellanzas e as diferenzas en función dos seus respectivos contextos de produción e da interrelación entre literatura e sociedade, para constatar a existencia de universais temáticos e canles formais recorrentes ao longo da historia da cultura.	1-2-4			1	50	1		1-2
OBX4 - Consolidar un marco de referencias compartidas a partir do coñecemento dalgúns trazos dos principais movementos estéticos e algunhas das obras literarias máis relevantes do patrimonio universal para conformar un mapa cultural no que inscribir as experiencias literarias e culturais persoais.	4			2-3		1		1-2-41-42

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Participar na construción dun canon literario universal que integre a perspectiva de experiencia das mulleres a través da lectura de obras de escritoras e que supere os marcos da cultura occidental para desenvolver o pensamento crítico con respecto á construción discursiva do mundo e dos seus imaxinarios.	1-2-4				40	1		1-2

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Os mitos clásicos e os outros mitos	<p>Aborda-se a narrativa na Antigüidade e na Idade Media, partindo dunha revisión das grandes tradicións literarias da Antigüidade: mesopotámica, exipcia, hebrea e greco-romana..., para despois centrar-se na narrativa da Idade Media, coa épica medieval -Beowulf, Edda e sagas, Cantar dos Nibelungos, Canción de Roland...</p> <p>Aínda que o foco está nas principais obras pertencentes a estas literaturas suxírense outras narracións (a narrativa relixiosa medieval, o ciclo artúrico, o 'roman courtois', os 'lais'...).</p>	10	17	X		
2	O mundo actual, a exame.	<p>Aborda-se a narrativa desde o Renacemento até a Ilustración, a través da revisión dos trazos definatorios da arte e do pensamento renacementista -antropocentrismo, humanismo, neoplatonismo e novas formas de espiritualidade-, para continuar coa aparición da novela moderna, até chegar á Ilustración ou Século das Luces -autonomía e espírito crítico, optimismo, racionalismo, reformismo e despotismo ilustrado-, e as principais correntes estéticas do século XVII I -Neoclasicismo, Rococó e Pre-romanticismo-. Por fin, a novela do século XVIII: a novela libertina, a novela francesa e inglesa. Aínda que o foco está nos autores principais: Dante, Boccaccio, Goethe, Choderlos de Laclos, o Marqués de Sade, Daniel Defoe, Jonathan Swift, outras figuras se suxeren (Pierre De Ronsard, Giovanni Pico della Mirandola, Madame La Fayette,</p>	10	20	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	O mundo actual, a exame.	H. J. C. Von Grimmelshausen, Voltaire...).	10	20	X		
3	Criaturas fantásticas	Achega á narrativa romántica. O Romantismo, movemento artístico e literario de finais do s. XVIII en Alemaña e a súa posterior expansión a outros países da Europa e América, as características da novela romántica e o desenvolvemento de varios subxéneros narrativos: a novela histórica, a narrativa de fantasía e terror, a novela epistolar, novela de aprendizaxe e novela sentimental. O enfoque é nos autores principais destas correntes - Goethe, Walter Scott, Manzoni, Victor Hugo, Mary Shelley; E. T. A. Hoffmann, Washington Irving, Edgar Allan Poe, Novalis, Friedrich Hölderlin, Jane Austen-.	10	13	X		
4	Tolstoi ou Dostoievski?	Chega-se á narrativa realista a partir da evolución do xénero narrativo do Romanticismo ao Realismo para centrar-se nas características da novela realista -e os seus principais representantes en Francia, Inglaterra e Rusia- e a novela naturalista, e as particularidades do conto realista e dos seus produtores máis relevantes. O foco está nos autores principais destas correntes -Honoré de Balzac, Gustave Flaubert, Charles Dickens, Charlotte e Emily Brontë, George Eliot, Fiódor Dostoievski, Liev Tolstoi, Guy de Maupassant, Anton Chékhov- e outras figuras (José Maria Eça de Queirós, Émile Zola, Stendhal, Nikolai Gogol...) da época.	15	16		X	
5	Viaxe literaria polos Estados Unidos	A narrativa nos Estados Unidos: da Idade de Ouro á xeración perdida. Con base na localización socio-histórica, cultural e artística dos Estados Unidos, vamo-nos centrar na evolución do xénero narrativo norteamericano (a Idade de Ouro), a partir dos iniciadores da Xeración perdida. Ben que o foco está nos principais autores de estes períodos: Edgar Allan Poe, Herman Melville, Louisa May Alcott, Mark Twain, Henry James, Edith Wharton, Francis Scott Fitzgerald, John Dos Passos, William Faulkner, Ernest, Hemingway¿ suxeren-se outras figuras (Washington Irving, James Fenimore Cooper, Nathaniel Hawthorne, John Steinbeck) do período.	15	18		X	
6	Unha historia verdadeira	A narrativa desde o s. XX até a actualidade. A contextualización sociohistórica, cultural e artística sobre a renovación da narrativa que se produciu no primeiro terzo do s. XX, servirá para centrar-se nas principais	10	16		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
6	Unha historia verdadeira	características da novela lírica -Virginia Woolf- e da intelectual -Thomas Mann-. Despois, os realismos, experimentalismos, a novela existencialista, a novela alegórica e outros subxéneros narrativos como a ficción científica, a distopía ou a novela histórica. Finalmente, repasan-se as identidades culturais e as narrativas de emancipación. Se ben o foco se centra nos principais autores destas correntes -Joyce, Proust, Kafka-, na unidade suxeren-se outras figuras (Boris Pasternak, Günter Grass, Heinrich Boll, Bukowski, Vladimir Nabokov, Truman Capote, Italo Calvino, Primo Levi, José Saramago, George Orwell, Giuseppe Tomasi di Lampedusa, Marguerite Yourcenar, Umberto Eco, Doris Lessing, Salman Rushdie, Alice Walker, E. M. Forster, Patricia Highsmith...) do período.	10	16		X	
7	Teatro das paixóns e das palabras	A evolución do xénero dramático desde a Antigüidade pasando polas grandes tradicións europeas -Barroco, a instrumentalización política, a profesionalización das compañías, as representacións-. Enfoca-se en Shakespeare e nas características da súa obra e no teatro clásico francés -Corneille, Racine e Molière-. Despois, o drama romántico -Guillermo Tell, Fausto...- o teatro realista -Ibsen, Chéjov-, o s. XX -comprometido, alusivo ou simbólico -para chegar ao Fin de Século -o teatro simbolista, Alfred Jarry, Luigi Pirandello- e do absurdo. O teatro existencialista -Sartre e Camus- e o épico, con Bertolt Brecht. Remata-se cunha revisión do realismo teatral estadounidense do s. XX: Longa viaxe cara a noite, Un tranvía chamado desexo, As bruxas de Salem... Aínda que o foco está nos principais autores desde o s. XVIII -Eugène Ionesco, Samuel Beckett, Bertolt Brecht, Eugene O'Neill, Tennessee Williams, Arthur Miller-, outras figuras se suxeren na unidade (August Strindberg, Jean Genet...)	10	16			X
8	Tópicos	A evolución do xénero lírico desde a súa aparición en Grecia e Roma, repaso polos principais temas literarios grecolatinos, poesía provenzal e amor cortés, lírica no Renacemento e no Barroco, o xénero lírico no Romanticismo -poesía romántica europea-, a poesía norteamericana, o espírito de Fin de Século -o cuestionamento dos valores da sociedade burguesa e da decadencia-, continúa co punto de partida	10	12			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
8	Tópicos	da poesía da modernidade -Baudelaire e 'As flores do mal'-, para terminar cos poetas simbolistas franceses -Verlaine, Rimbaud, Stéphane Mallarmé-. Aínda que o foco está nos principais autores destas correntes -Petrarca, Shakespeare, Lord Byron, Shelley, Heine, Schiller, Novalis, Whitman, Emily Dickinson, Baudelaire, Rimbaud, Yeats, Valéry, Rilke...- na unidade suxírense outras figuras (Safo, Catulo, Horacio, Li Bo, John Keats, Hölderlin, Leopardi, Mallarmé, Verlaine, Konstantin Kavafis).	10	12			X
9	Memorias da infancia	Partindo dos antecedentes do xénero, continúa-se co ensaio nos s. XVI e XVII e coa figura de Michel de Montaigne, para mostrar posteriormente o político e pensador británico Francis Bacon, introdutor do ensaio en lingua inglesa. O espírito crítico característico da Ilustración e a confianza deste movemento na razón e na educación propiciaron o auxe do ensaio, que se converteu nun dos xéneros predilectos dos autores no s. XVIII. Para rematar o tema, o alumno debe comprender as necesidades dun mundo cada vez máis complexo e mutábel, que favorece o apoxeu do xénero ensaístico desde finais do XIX até a actualidade. Aínda que a atención se centra nos principais autores deste xénero -Montaigne, Bacon, Montesquieu, Voltaire- na unidade suxírense outras figuras (Freud, Simone de Beauvoir, Yuval Noah Harari).	10	12			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Os mitos clásicos e os outros mitos	17

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Investigar sobre autoras e obras de distintos xéneros e as temáticas ás que se achegaron.	PE	45
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Redactar textos de intención literaria atendendo ás convencións dos xéneros e usando os recursos expresivos audiovisuais.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Redactar textos de opinión sobre as leituras atendendo ao contexto socio-histórico e literario.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar, desde o punto de vista temático, formal, ético e estético, textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar e analizar textos literarios con outras obras de arte universais.	TI	55
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Escoller as leituras segundo os propios gustos, afeizóns, experiencias ou opinións.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar os temas, as formas, as ideas e a estética das leituras con outras manifestacións artísticas ou culturais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Participar en coloquios literarios, analizando os paralelismos e diferenzas entre a produción narrativa dos autores e as autoras máis importantes.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar as leituras e relacioná-las co contexto socio-cultural e o xénero.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Escoller as propias leituras segundo os propios gustos, afeizóns, experiencias ou opinións.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dicer o eu. Identidade e literatura. - Dialogar cos outros. - Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo. - O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio. - Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria. - Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria. - Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero. - Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. - Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
2	O mundo actual, a exame.	20

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar correctamente as leituras, vinculando-as ao contexto, á tradición literaria á que pertenza e ás características dos xéneros e subxéneros estudados.	PE	75
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Colaborar na realización dunha exposición oral ou presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Realizar unha presentación sobre unha visión xeral dun movemento artístico.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar as leituras e relacioná-las co contexto socio-cultural e o xénero.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Redactar textos de opinión sobre as leituras atendendo ao contexto socio-histórico e literario.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar, desde o punto de vista temático, formal, ético e estético, textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar os temas, as formas, as ideas e a estética das leituras con outras manifestacións artísticas ou culturais.	TI	25
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Ler obras literarias seguindo os propios gustos e preferencias e compartillá-las cos demais.		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar os temas, as formas, as ideas e a estética das leituras con outras manifestacións artísticas ou culturais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dicitos e eu. Identidade e literatura. - A canción, forma de expresión dos sentimentos. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria. - Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. - Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
3	Criaturas fantásticas	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar correctamente as leituras, vinculando-as ao contexto, á tradición literaria á que pertenza e ás características dos xéneros e subxéneros estudados.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Realizar unha presentación sobre unha visión xeral dun movemento artístico.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar as leituras e relacioná-las co contexto socio-cultural e o xénero.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Colaborar na realización dunha exposición oral ou unha presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.	PE	75
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Realizar unha presentación sobre unha visión xeral dun movemento artístico.		
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Realizar unha investigación sobre obras literarias de autoras importantes, doutras culturas ou de opinións diversas á crítica literaria tradicional.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Redactar textos de opinión sobre as leituras atendendo ao contexto socio-histórico e literario.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar, desde o punto de vista temático, formal, ético e estético, textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Colaborar na realización dunha exposición oral ou unha presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Realizar unha presentación sobre unha visión xeral dun movemento artístico.		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar e analizar textos literarios con outras obras de arte universais.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar e analizar textos literarios con outras obras de arte universais.	TI	25
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Escoller por si mesmo as súas leituras segundo os seus propios gustos, afeicións, experiencias ou opinións.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo. - Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción. - ¿Mundos observados: conto e novela. Bildungsroman ou novela de formación. Espazos privados, espazos públicos: afectos íntimos e lazos sociais. Desigualdades, discriminación, violencias. Guerra e revolución. Migracións e identidades culturais. Colonialismo e emancipación. Diálogos co poder. - Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror.

Contidos

- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.
- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.
- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.
- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
4	Tolstoi ou Dostoievski?	16

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.	PE	90
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Colaborar na realización dunha exposición oral ou unha presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar as leituras e relacióná-las co contexto socio-cultural e o xénero.		
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Realizar unha investigación sobre obras literarias de autoras importantes, doutras culturas ou de opinións diversas á crítica literaria tradicional.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Formar unha opinión propia e de carácter crítico sobre os temas das leituras e expresá-la.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Redactar textos de opinión sobre as leituras atendendo ao contexto socio-histórico e literario.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar e analizar textos literarios con outras obras de arte universais.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar, desde o punto de vista temático, formal, ético e estético, textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Ccolaborar na realización dunha exposición oral ou unha presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Realizar unha presentación sobre unha visión xeral dun movemento artístico.		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Formar unha opinión propia e de carácter crítico sobre os temas das lecturas e expresá-la.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Escoller as lecturas segundo os propios gustos, afeizóns, experiencias ou opinións e compartillá-las.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dicar o eu. Identidade e literatura. - Poesía lírica. - A canción, forma de expresión dos sentimentos. - Narrativa existencial: personaxes en crise. - Dialogar cos outros. - Fronte á lei ou ao destino: a traxedia. - Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo. - ¿Mundos observados: conto e novela. Bildungsroman ou novela de formación. Espazos privados, espazos públicos: afectos íntimos e lazos sociais. Desigualdades, discriminación, violencias. Guerra e revolución. Migracións e identidades culturais. Colonialismo e emancipación. Diálogos co poder. - Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror. - A arte como compromiso: o ensaio. A literatura de ideas - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria. - Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas. - Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido. - Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
5	Viaxe literaria polos Estados Unidos	18

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar correctamente as leituras, vinculando-as ao contexto, á tradición literaria á que pertenza e ás características dos xéneros e subxéneros estudados.	PE	75
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Escreber textos con intención literaria seguindo as convencións do xénero e os recursos expresivos principais.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Colaborar na realización dunha exposición oral ou unha presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar as leituras e relacioná-las co contexto socio-cultural e o xénero.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Redactar textos de intención literaria atendendo ás convencións dos xéneros e usando os recursos expresivos audiovisuais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Formar unha opinión propia e de carácter crítico sobre os temas das leituras e expresá-la.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Redactar textos de opinión sobre as leituras atendendo ao contexto socio-histórico e literario.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar, desde o punto de vista temático, formal, ético e estético, textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Participar en coloquios literarios, analizando os paralelismos e diferenzas entre a produción narrativa dos autores e as autoras máis importantes.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Escoller as propias leituras segundo os propios gustos, afeizóns, experiencias ou opinións e compartillá-las.	TI	25

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar os temas, as formas, as ideas e a estética das leituras con outras manifestacións artísticas ou culturais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo. - Mundos en imaxes. O cómic. O cinema. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria. - Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas. - Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
6	Unha historia verdadeira	16

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar correctamente as leituras, vinculando-as ao contexto, á tradición literaria á que pertenza e ás características dos xéneros e subxéneros estudados.	PE	70

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Investigar sobre autoras e obras de distintos xéneros e as temáticas ás que se achegaron.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar as leituras e relacioná-las co contexto socio-cultural e o xénero.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar e analizar textos literarios con outras obras de arte universais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Formar unha opinión propia e de carácter crítico sobre os temas das leituras e expresá-la.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Redactar textos de opinión sobre as leituras atendendo ao contexto socio-histórico e literario.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar e analizar textos literarios con outras obras de arte universais.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar, desde o punto de vista temático, formal, ético e estético, textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Colaborar na realización dunha exposición oral ou unha presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Realizar unha presentación sobre unha visión xeral dun movemento artístico.		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Formar unha opinión propia e de carácter crítico sobre os temas das lecturas e expresá-la.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar os temas, as formas, as ideas e a estética das lecturas con outras manifestacións artísticas ou culturais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Participar en coloquios literarios, analizando os paralelismos e diferenzas entre a produción narrativa dos autores e as autoras máis importantes.	TI	30
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Escoller as lecturas segundo os propios gustos, afeizóns, experiencias ou opinións e compartillá-las.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Escoller as lecturas segundo os propios gustos, afeizóns, experiencias ou opinións e compartillá-las.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
7	Teatro das paixóns e das palabras	16

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar correctamente as leituras, vinculando-os ao contexto, á tradición literaria á que pertenza e ás características dos xéneros e subxéneros estudados.	PE	85
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Colaborar na realización dunha exposición oral ou unha presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar as leituras e relacioná-las co contexto socio-cultural e o xénero.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar obras literarias con outras obras de arte universais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Formar unha opinión propia e de carácter crítico sobre os temas das leituras e expresá-la.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Redactar textos de opinión sobre as leituras atendendo ao contexto socio-histórico e literario.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Redactar textos literarios imitando modelos.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar e analizar textos literarios con outras obras de arte universais.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar, desde o punto de vista temático, formal, ético e estético, textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Realizar unha presentación sobre unha visión xeral dun movemento artístico.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Formar unha opinión propia e de carácter crítico sobre os temas das leituras e expresá-la.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Escoller as súas leituras segundo o propios gustos, afeizóns, experiencias ou opinións e compartillá-las.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Expor oralmente un traballo que compare unha obra literaria con outras manifestacións artísticas.	TI	15

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo. - Mundos en imaxes. O cómic. O cinema. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria. - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados. - Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
8	Tópicos	12

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar correctamente as leituras, vinculando-as ao contexto, á tradición literaria á que pertenza e ás características dos xéneros e subxéneros estudados.	PE	100
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Escreber textos con intención literaria seguindo as convencións do xénero e os recursos expresivos principais.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Colaborar na realización dunha exposición oral ou unha presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar as leituras e relacioná-las co contexto socio-cultural e o xénero.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Redactar textos de intención literaria atendendo ás convencións dos xéneros e usando os recursos expresivos audiovisuais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Realizar unha investigación sobre obras literarias de autoras importantes, doutras culturas ou de opinións diversas á crítica literaria tradicional.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Redactar textos de opinión sobre as leituras atendendo ao contexto socio-histórico e literario.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar, desde o punto de vista temático, formal, ético e estético, textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Realizar unha presentación sobre unha visión xeral dun movemento artístico.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dicitos e eu. Identidade e literatura. - Poesía lírica. - Literatura testemuñal e biográfica: diarios, cartas, memorias etc. - Realidade ficticia ou realidade representada: autobiografía, autoficción etc. - Narrativa existencial: personaxes en crise. - Dialogar cos outros. - Fronte á lei ou ao destino: a traxedia. - Fronte ás convencións sociais: o drama. - Humor crítico, humor compracente: a comedia. - Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo. - Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción. - ¿Mundos observados: conto e novela. Bildungsroman ou novela de formación. Espazos privados, espazos públicos: afectos íntimos e lazos sociais. Desigualdades, discriminación, violencias. Guerra e revolución. Migracións e identidades culturais. Colonialismo e emancipación. Diálogos co poder.

Contidos

- Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror.
- Mundos en imaxes. O cómic. O cinema.
- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.
- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.
- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.
- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
9	Memorias da infancia	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar correctamente as leituras, vinculando-as ao contexto, á tradición literaria á que pertenza e ás características dos xéneros e subxéneros estudados.	PE	75
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Realizar unha presentación sobre unha visión xeral dun movemento artístico.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Realizar unha investigación sobre obras literarias de autoras importantes, doutras culturas ou de opinións diversas á crítica literaria tradicional.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpretar as leituras e relacioná-las co contexto socio-cultural e o xénero.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar e analizar textos literarios con outras obras de arte universais.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Colaborar na realización dunha exposición oral ou unha presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Formar unha opinión propia e de carácter crítico sobre os temas das leituras e expresá-la.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Formar unha opinión propia e de carácter crítico sobre os temas das leituras e expresá-la.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Redactar textos literarios imitando modelos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar e analizar textos literarios con outras obras de arte universais.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar, desde o punto de vista temático, formal, ético e estético, textos literarios con outras expresións culturais e artísticas.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Colaborar na realización dunha exposición oral ou unha presentación que mostre as relacións entre a literatura e as manifestacións culturais audiovisuais.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Realizar unha presentación sobre unha visión xeral dun movemento artístico.		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Formar unha opinión propia e de carácter crítico sobre os temas das leituras e expresá-la.		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Comparar e analizar textos literarios con outras obras de arte universais.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar os temas, as formas, as ideas e a estética das leituras con outras manifestacións artísticas ou culturais.	TI	25

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Participar en coloquios literarios, analizando os paralelismos e diferenzas entre a produción narrativa dos autores e as autoras máis importantes.		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Comparar os temas, as formas, as ideas e a estética das leituras con outras manifestacións artísticas ou culturais.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Escoller as leituras segundo os propios gustos, afeizóns, experiencias ou opinións e compartillá-las.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo. - ¿Mundos observados: conto e novela. Bildungsroman ou novela de formación. Espazos privados, espazos públicos: afectos íntimos e lazos sociais. Desigualdades, discriminación, violencias. Guerra e revolución. Migracións e identidades culturais. Colonialismo e emancipación. Diálogos co poder. - A arte como compromiso: o ensaio. A literatura de ideas - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria. - Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero. - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados. - Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido. - Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da

Contidos

- actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Vai-se usar un modelo de ensino múltiplo, que combine o modelo indutivo básico e os coñecementos previos co aprendizaje cooperativo. O profesorado actuará como guía no proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado e achegará o contido teórico necesario para que o estudante o poña en práctica e así aprenda a aplicar, reproducir e crear a partir de modelos.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Material fotocopiado
Caderno de aula
Suportes dixitais
Obras literarias ao dispor na biblioteca
Programas informáticos de tratamento de texto e edición audiovisual

Os materiais que utilizaremos como soporte para a materia xirarán en torno ás obras propostas como lectura (p. ex. Material fotocopiábel, caderno de aula, soporte dixital en distintos formatos, exemplares de obras ao dispor na nosa biblioteca, programas informáticos de tratamento de texto e edición de imaxen e son).

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nas primeiras semanas do curso van-se observar aspectos de comprensión leitora (contido de textos, tema, estrutura, resumo...), de expresión escrita (coherencia, cohesión, puntuación, ortografía) e de literatura (xéneros, cuestionario de contidos, comentario de texto...).

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	10	15	15	10	10	10	10	100
Proba escrita	45	75	75	90	75	70	85	100	75	77
Táboa de indicadores	55	25	25	10	25	30	15	0	25	23

Criterios de cualificación:

A nota de cada avaliación trimestral vai-se obter pola media ponderada entre os resultados dos exames de conteúdos, o da proba de lectura, os dos traballos e os obtidos do seguimento da actividade na aula atendendo ás seguintes percentaxes:

Exames (media aritmética das dúas probas trimestrais) 50%

Proba de lectura obrigatoria trimestral 20%

Traballos e observación da actividade diaria do trimestre 30%

A nota final será a media dos resultados das tres avaliacións.

Arredondamento: Se os decimais foren inferiores a 50, a cifra enteira non se modificará (p.ex. 5,49= 5), se foren superiores a 50, este inclusive, poderá sumar-se un punto ao número enteiro (5,50=6).

Criterios de recuperación:

O profesor poderá realizar exames de recuperación no inicio do trimestre seguinte. Se o alumnado non realizar esas probas ou se as reprobar, vai poder recuperá-los no final do terceiro trimestre nunha proba global de carácter oral ou escrito.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

En cada unha das tres avaliacións van-se encomendar actividades ou traballos baseados nos conteúdos da materia ou en leituras propostas. Se se considerar conveniente, pode-se facer unha proba de exame oral ou escrita.

A nota trimestral será a media entre as actividades ou traballos encomendados ou probas de exame.

A nota final da materia pendente será a media aritmética das tres avaliacións trimestrais.

6. Medidas de atención á diversidade

No caso de alumnado que presentar necesidades específicas de aprendizaxe, será preciso adoptar as medidas individuais ou colectivas máis adecuadas, ben de apoio, ben de reforzo para a integración, ben adaptacións curriculares. Para tal efecto, han-se de seguir as directrices da ORDE de 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o

Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

Estas medidas van-se realizar en colaboración cos tutores correspondentes e co departamento de Orientación.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendimento social e empresarial.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Educación para a paz e a non-violencia.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.11 - Igualdade entre mulleres e homes.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.12 - Formación estética.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.13 - Respecto mutuo e cooperación entre iguais.	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9
ET.1 - Comprensión lectora	
ET.2 - Expresión oral e escrita.	
ET.3 - Comunicación audiovisual.	

	UD 9
ET.4 - Competencia dixital.	
ET.5 - Emprendimento social e empresarial.	
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico.	
ET.7 - Educación emocional e en valores.	
ET.8 - Educación para a paz e a non-violencia.	
ET.9 - Creatividade.	
ET.10 - Educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual.	
ET.11 - Igualdade entre mulleres e homes.	
ET.12 - Formación estética.	
ET.13 - Respecto mutuo e cooperación entre iguais.	

Observacións:

Ademais van-se tratar estes outros:

- Educación vial e seguridade viaria
- Educación responsábel do lecer e tempo libre
- Educación para a sustentabilidade e o consumo responsábel
- Prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social
  - Valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento de calquer tipo de violencia, a pluralidade, e o respecto polo Estado de dereito.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Asistencia a funcións teatrais ou de cinema	Conforme avanzar o ano lectivo van-se anunciar as saídas que foren surxindo en función da oferta cultural de institucións públicas ou privadas.	X	X	X
Celebración do Día do Libro	Colaboración coa Biblioteca do Instituto para actividades relacionadas coa celebración do Día do Libro.		X	
Clube de Lectura	Actividade de fomento da lectura de textos non incluídos na programación.	X	X	X

Observacións:

Xa que o obxectivo é profundar nos contidos da materia, o alumnado será informado da importancia destas actividades nos contidos curriculares e da súa avaliación. Así mesmo, van-se realizar tarefas relacionadas coas actividades antes ou despois de cada unha para motivar ou avaliar o aproveitamento delas.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Consulta e cumprimento a programación didáctica ao longo do curso (temporalización coa prevista).
Metodoloxía empregada
Dou a coñecer ao alumnado elementos da programación como obxectivos, contidos e criterios de cualificación.
Selecciono as actividades en función do nivel do alumnado.
Propoño actividades que favorezan a aprendizaxe autónoma (busca de información, traballos, etc.).
O alumnado sabe en que se vai basear a súa avaliación e esta concorda co traballo de aula.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Utilizo recursos didácticos variados (audiovisuais, informáticos, técnicas de aprender a aprender...).
Medidas de atención á diversidade
Adopto estratexias metodolóxicas diversas atendendo á diversidade do alumnado.
Clima de traballo na aula
Motivo o alumnado comunicando-lle os obxectivos e a finalidade das actividades, relacionando os contidos con situacións reais, informando-o da utilidade e creando expectativas.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Coordeno-me co resto do profesorado do departamento.
Outros
Utilizo diferentes tipos de instrumentos para avaliar o alumnado.

Descrición:

Escala de valoración:

0=Nunca, 0%

1=Algunhas veces, <25%

2=Habitualmente, >25%

3=Mui habitualmente, >50%

4=Case sempre, >75%

5=Sempre, 100%

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Vai-se realizar polo menos unha avaliación trimestral de seguimento da programación, que estará suxeita a posíbeis modificacións a través da aplicación PROENS e que se reflectirán no libro de actas e na memoria final, para valorar:

- a. A revisión e o axuste da programación docente e, se for o caso, explicar as causas das diferenzas producidas.
- b. A consecución dos obxectivos e competencias polo alumnado e a análise das diferenzas advertidas.

9. Outros apartados